

ПІДВИЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

І.В.Адамович

Україна, м. Житомир, обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Успішне управління навчальним закладом сьогодні вимагає пошуку та впровадженню нових форм та методів, зумовлених особливостями інформаційного суспільства. Сьогодні кардинальних змін зазнає саме поняття управління. Його значення змінюється й розуміється як регулювання інформаційних потоків і комунікаційних процесів, а не трансляція наказів зверху вниз, як делегування повноважень і спільне рішення ключових питань, ставка на компетентність і моральний авторитет. Отже, управління школою стає професійною діяльністю, зміст якої виходить за межі педагогіки. Професіоналізм сучасного керівника школи визначається знаннями й уміннями, які дозволяють забезпечувати ефективне управління. Керівник здійснює інформаційну діяльність у всіх сферах роботи навчального закладу: управлінській, моральній, виховній, методичній, дидактичній, технологічній тощо[2]. Така всезагальність зумовлює пріоритетність розвитку інформаційної компетентності керівників ЗНЗ, в єдиній системі підвищення його загальних та професійних компетентностей. Одним з найбільш ефективних засобів підвищення професіоналізму керівників загальноосвітніх навчальних закладів є компетентнісний підхід, а це потребує створення ефективних механізмів запровадження такого підходу в освіті взагалі і післядипломній її ланці зокрема.

Швидкий розвиток науково-технічного прогресу, поява нових інформаційних технологій докорінно змінюють вимоги до професійної компетентності освітян. Без умінь самостійно здобувати нові знання, психологічної готовності до їх застосування, володіння новітніми методами обробки, інтерпретації та використання інформації у практичній діяльності керівники не зможуть розраховувати на успіх в інформаційному суспільстві. Саме необхідність зваженого, комплексного підходу до розвитку всієї системи компетентностей, підвищення інформаційної компетентності керівника ЗНЗ, розуміння її провідної ролі в системі всіх компетентностей зумовлює доцільність впровадження розробленої та апробованої нами моделі (Рис.1)

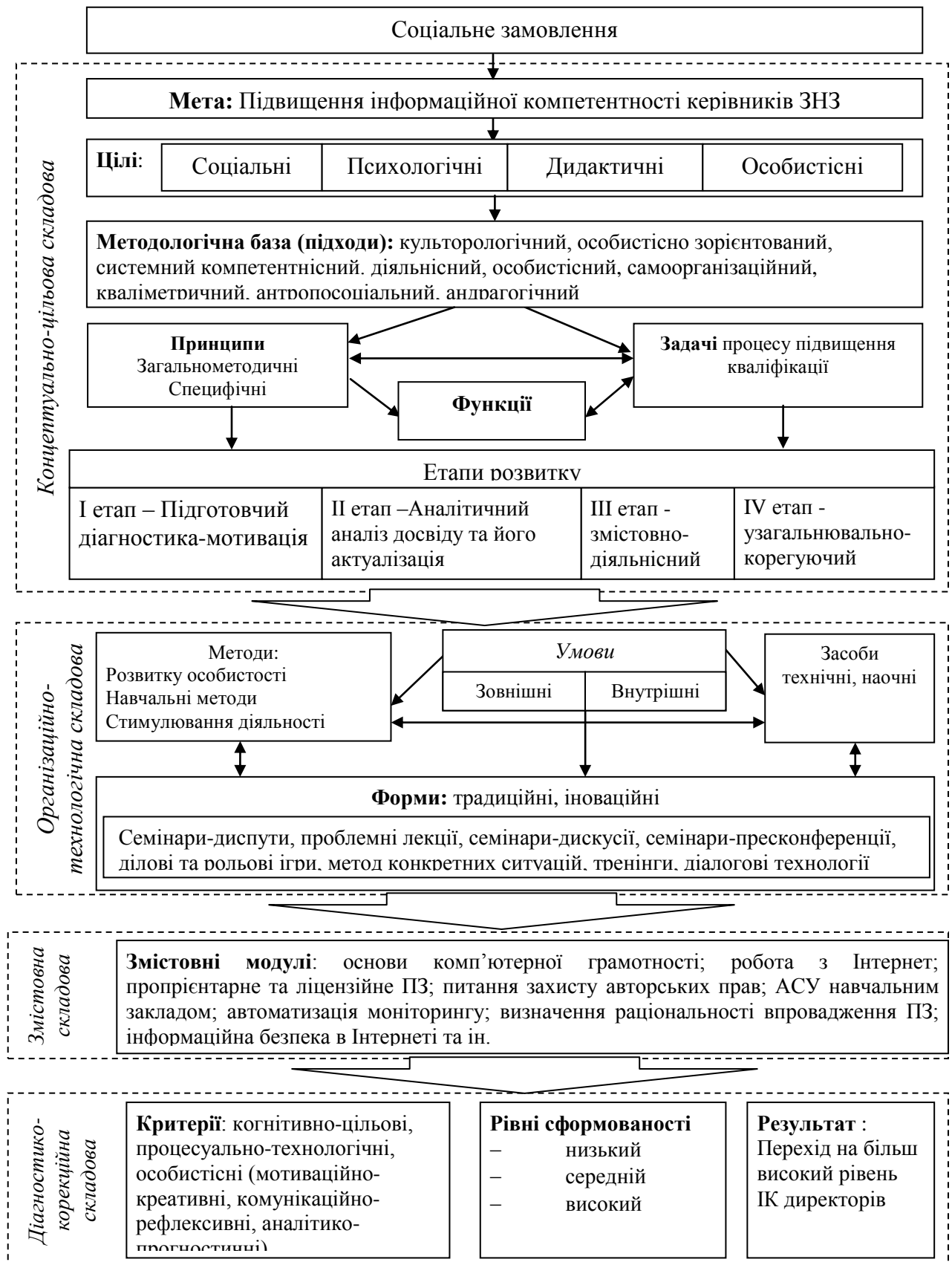

Рис.1. Змістовно-діяльнісна модель розвитку інформаційної компетентності керівників ЗНЗ в системі післядипломної освіти

Запропонована нами модель дозволяє:

- визначити потреби керівників ЗНЗ у розвитку інформаційної компетентності;
- урахувати вихідні показники слухачів (базовий рівень знань, мотивації, психологічної готовності тощо);
- забезпечити варіативність способів розвитку інформаційної компетентності керівників ЗНЗ на всіх етапах процесу навчання;
- забезпечити диференціацію та індивідуалізацію розвитку інформаційної компетентності в системі підвищення кваліфікації керівних кадрів освіти;
- підтримати активну пошукову позицію слухачів у процесі підвищення кваліфікації;
- підвищити показники психологічної готовності та вмотивованості використання сучасних інформаційних технологій в професійній діяльності слухачів;
- сприяти розвитку інформаційної компетентності керівника ЗНЗ.

У зв'язку з тим, що модель має свої складові[7], для її впровадження в систему післядипломної педагогічної освіти необхідно здійснити цикл заходів, орієнтованих як на працівників ІППО, так і керівників ЗНЗ. Для запровадження запропонованої моделі мають бути здійснені такі основні етапи.

Етап 1. Підготовчий.

На цьому етапі необхідно розв'язати низку практичних задач, таких як оновити знання викладачів курсів у відповідності до сучасного розвитку ІКТ, визначити бази практики з відповідним рівнем як матеріально-технічного так і наукового забезпечення, визначитись у необхідності запрошення сторонніх фахівців тощо.

Етап 2. Теоретико-практичний.

Під час проходження другого етапу відбувається опрацювання системи вправ для розвитку різноманітних аспектів інформаційної компетентності у відповідності до визначених потреб слухачів та можливостей закладу ІППО.

Етап 3. Узагальнення та рефлексія.

На завершальному етапі відбувається відкрите і прозоре підбиття підсумків навчання

Етап 4. Післякурсний – етап практичної реалізації оновлених і здобутих знань, вироблених умінь та навичок під час курсів підвищення кваліфікації.

Зазначені етапи є циклічними і здійснюються у певній послідовності.

Проведене дослідження дозволило нам над розробити низку практичних рекомендацій, щодо впровадження моделі.

1. Керівникам ІППО

- 1.1. Створення єдиного інформаційно-аналітичного центру з питань інформатизації та розвитку інформаційної компетентності фахівців різних категорій.
- 1.2. Вдосконалення матеріально-технічної бази.
- 1.3. Розвиток рівня інформаційної компетентності викладачів та адміністрації ІППО.
- 1.4. Оновлення змісту та форм занять у відповідності до сучасних вимог.
- 1.5. Моніторинг рівня інформаційної компетентності керівників ЗНЗ.
- 1.6. Залучення сторонніх фахівців.
- 1.7. Пропагування передового досвіду.

2. Викладачам ІППО

- 2.1. Необхідність саморозвитку.
- 2.2. розробка нових курсів щодо запитів слухачів, враховуючи відмінності між ІК – компетентністю педагога і керівника[3,5].
- 2.3. Забезпечення міжпредметних зв'язків (між різними тематичними модулями).
- 2.4. Оптиміальне використання варіативної частини курсів підвищення кваліфікації.
- 2.5. Підвищення мотивації керівників ЗНЗ.
- 2.6. Використання сучасних методів роботи із слухачами.
- 2.7. Забезпечення на заняттях відповідної соціально-психологічної атмосфери.
- 2.8. Індивідуальний підхід.

3. Керівникам ЗНЗ (слухачам)

- 3.1. Визначення потреб у підвищенні інформаційної компетентності[4].
- 3.2. Саморозвиток інформаційної компетентності.

Навіть отримання високих показників розвитку інформаційної компетентності під час проходження курсів підвищення кваліфікації не дозволяє зупинитися на шляху розвитку інформаційної компетентності. Сучасна динаміка науково-технічного прогресу зумовлює швидке старіння наявних знань, а відтак вимагає від керівників ЗНЗ швидкості реагування та адаптації до нових умов, і тому уміння, знання та навички володіння інформаційними технологіями потребують постійного оновлення і переосмислення.

Дослідник М.Вартофський відзначає, що «з одного боку, модель – втілення ідеї, а

з іншого – вона в динамічному аспекті є засобом реалізації ідеї»[1]. Використання методичних рекомендацій щодо впровадження моделі розвитку інформаційної компетентності керівників загальноосвітніх закладів допоможе підвищити ефективність їх фахової підготовки, сприятиме активному й діяльному професійно-управлінському самовдосконаленню.

Запропонована нами модель є базовою, тобто відкритою до доповнень, може бути уточнена і доповнена, оскільки напрямів застосування інформаційних технологій значно більше і не уявляється можливим повністю їх розкрити в межах даного дослідження.

Література.

1. Вартофський М. Модели. Репрезентация и научное понимание / М. Вартофский. – М.: Прогресс, 1988. – 508 с.
2. Джумська Л.В. Порадник керівнику освітнього закладу «Прийняття управлінського рішення та організація контролю за його виконанням» : методичні рекомендації / Л.В. Джумська. – Миколаїв : ОППО, 2011. – 36 с.
3. Сороко Н.В. Проблема формування та розвитку інформаційної компетентності вчителя-словесника у світовому педагогічному досвіді та в Україні // Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс] / Ін-т інформ. технологій і засобів навчання АПН України, Ун-т менеджменту освіти АПН України; гол. ред.: В. Ю. Биков. – 2009. – № 4(12). – Режим доступу : <http://www.ime.edu-ua.net/em12/emg.html>.
4. Карташова Л.А. Формування ІТ-готовності як нової якісної характеристики учителя суспільно-гуманітарних дисциплін / Педагогічний дискурс : зб. наук, праць / гол. ред. І.М. Шоробура. – Хмельницький : ХГПА, 2010. – Вип. 8. – С. 90-97.
5. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс : навч. посіб., 2-е вид., доп. / Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Сиротенко Н. Г. / за ред. В. М. Кухаренка. – Харків : НТУ «ХП», «Торсінг», 2001. – С. 24–28.
6. Науменко Р.А., Адамович І.В. Вимірювання інформаційної компетентності керівника навчального закладу: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. За міжнар. участю [Технології забезпечення якості освіти в держаному управлінні: виклики сьогодення](Київ, 30 листопада 2012 р.): до 15-річчя

галузі науки «Державне управління» / за заг. ред. Ю.В.Ковбасюка,
К.О.Ващенко, М.М.Білінської. – К.: НАДУ, 2012. – 408 с.

Адамович Ірина Валентинівна

**Підвищення інформаційної компетентності керівників загальноосвітніх
навчальних закладів: методичний аспект**

Україна, м. Житомир. Житомирський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти; викладач кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін

097 35-34-185, adamovich-irina@ukr.net, 10014, м. Житомир, вул. Михайлівська, 15